

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Ajankohtaiswebinaari ammattillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjille

8.2.2024

Tilaisuuden ohjelma

Tilaisuuden avaus, *ylijohtaja Petri Lempinen (OKM)*

Ammatillisen koulutuksen digikyvykkyys, *projektipäällikkö Jyrki Ingman (Omnia)*,
projektipäällikkö Kim Konttinen (Omnia), *projektipäällikkö Mari Mulari (Stadin ammatti- ja aikuisopisto)* ja
koulutuspäällikkö Miia Mäentausta (Työtehoseura)

Toisen asteen koulutuksen digikyvykkyyskysely lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille,
erityisasiantuntija Tomi Kytölä (OKM)

Uraseurantakysely lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen päättäneille, *erityisasiantuntija Tomi Kytölä (OKM)*

Ammatillisen koulutuksen valmistelun suuntaviivoja, *ylijohtaja Petri Lempinen (OKM)*

Lukiokoulutuksen ja ylioppilastutkinnon kehittämisen valmistelun suuntaviivoja, *ylijohtaja Petri Lempinen (OKM)*

Tilaisuuden päättäminen, *ylijohtaja Petri Lempinen (OKM)*

Ammatillisen koulutuksen digikyvykkyys

Toisen asteen koulutuksen ajankohtaiswebinaari
8.2.2024

Jyrki Ingman, Mari Mulari, Kim Konttinen ja Miia Mäentausta

Digikyvykkyyden edistäminen lyhyesti

?

Tausta: Toimintaympäristön muutos edellyttää uudenlaista osaamista, toimintaa ja tietoa.

?

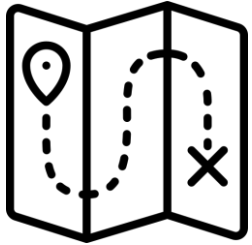
Tavoitteet: 1) Ammatillisen koulutuksen digitalisaation vahvistaminen
2) Vahvistaa kykyä vastata toimintaympäristön muutoksiin.

?

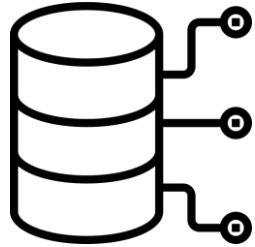
Toiminta: Verkostohankkeet (2022-2024)

- KARKKI-hanke (Kokonaisarkkitehtuuria ammatilliseen koulutukseen)
- OA-hanke (Ammatillisen koulutuksen oppimisanalytiikan kehittäminen)
- Tieto-osaava (Tietojohdamisen kehittäminen)
- Digiosaava (Digitalisaation osaamisen ja johtamisen kehittäminen)

Digikyvykkyyden keskeisiä teemoja:

Strategia ja
johtaminen

Tieto ja tiedon
infrastruktuuri

Osaaminen ja
toimintamallit

Turvallisuus,
etiikka ja
lainsäädäntö

Nostoja verkostohankkeiden toiminnasta:

Vahvuudet

- Yhteiskehittäminen, vertaisoppiminen ja osaamisen jakaminen tehostuu.
- Osaaminen vahvistuu.
- Resurssien käyttö tehostuu.

Heikkoudet

- Henkilöstöresurssit voivat olla rajallisia.
- Keskeisillä toimijoilla paljon vastuita ja työtä.
- Sitoutuminen toimintaan on vaihtelevaa.

Mahdollisuudet

- Digikyvykkyyden pitkäjänteinen ja systemaattinen kehittäminen.
- Projektimainen tekeminen on suunniteltua, hallittua ja aikataulutettua.
- Kohti yhteiskäyttöisiä resursseja?

Uhat

- Kansallinen tuki kehittämistyölle ei ole ennustettava.
- Kehittämistyö voi olla pistemäistä.
- Osaaminen polarisoituu.

Digihankkeiden keskeiset tulokset

KARKKI – Kokonaisarkkitehtuuria ammatilliseen koulutukseen

Milloin

1.1.2022–31.12.2023

Missä

Valtakunnallinen

Budjetti

2,3 miljoonaa euroa

Kenelle

Kaikille ammatillisen koulutuksen järjestäjille

Teemat

Toisen asteen ammatillisen viitearkkitehtuurin kuvaukset, ohjeet, käytäntöön soveltaminen ja osaamisen kehittäminen

Rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustus

Miten

Hallintamalli, toiminta- ja palveluarkkitehtuuri, tietoarkkitehtuuri, tietojärjestelmäarkkitehtuuri, osaamisen kehittäminen

Miksi

Tarve tukea digitalisaation kehittämistä, palvelujen kehittämisen tehostamista, toimintaympäristön muutosten ennakoitavuuden lisäämistä, yhteentoimivuutta

Tavoite

Tuottaa toimintamalli valtakunnallisena verkostona, jossa osallistetaan laajasti ammatillisen koulutuksen järjestäjiä kokonaisarkkitehtuurityöhön

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Pääkoordinaattori

Osatoteuttajat

Careeria
Stadin AO
Hyria
JEDU
Gradia
KSAK

Lappia
KPEDU
Kiipula
Ekami
Salpaus
OSAO

Tavastia
Luksia
WinNova
Mercuria
Perho
Riveria

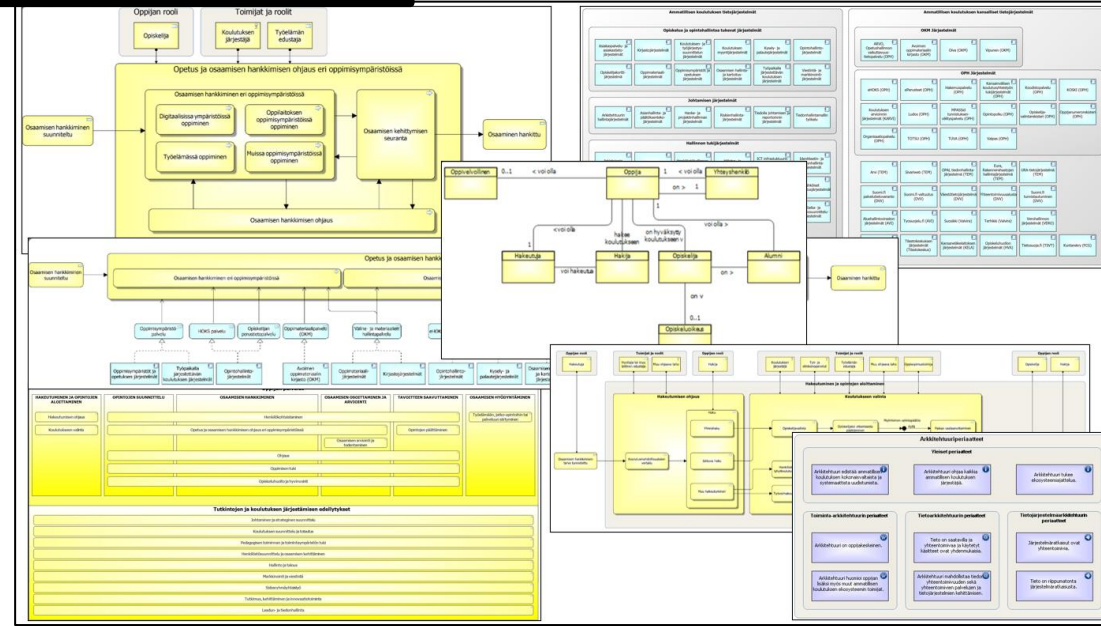
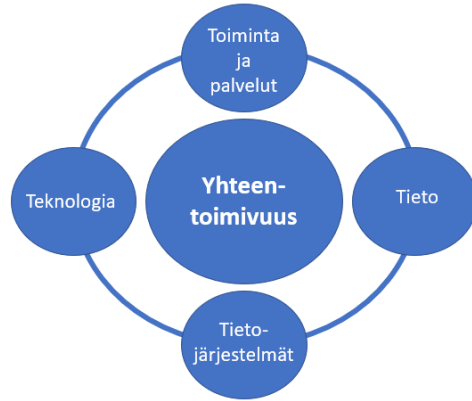
Sampo
SASKY
SEDU
SYO
TREDU
TAI

Vamia
Varia
YSAO
Yrkesakademin
Business College Helsinki

1. Ammatillisen koulutuksen viitearkkitehtuuri

Viitearkkitehtuurilla yhteentoimivuutta ammatilliseen koulutukseen

- Ammatillisen koulutuksen viitearkkitehtuuri edistää yhteentoimivuutta ja varmistaa yhtenäisen toiminnan kansallisella tasolla.
- Helpottaa koulutuksen järjestäjien välistä yhteistyötä.
- Koulutuksen järjestäjät voivat hyödyntää viitearkkitehtuuria omassa kokonaisarkkitehtuuriyössään.
- Oppijakeskeisyys ohjaa viitearkkitehtuuria.

2. Kypsyystason arviointimalli

A) Johtaminen

A1 Organisaation johtaminen tukee yhteentoimivuuden toteutumista.

A1.1 Arkkitehtuurityötä hyödynnetään kokonaisvaltaisessa organisaation johtamisessa.

A2 Tietoa hyödynnetään johtamisen tukena.

A2.1 Tiedon rooli on määritelty ja organisaation johtaminen on tietoperustaisista.

A2.2 Johdolla on päätöksentekoa tukena monipuolista tarkoituksenmukaista laadullista ja määrällistä tietoa.

A. Johtaminen
B. Toiminnan kehittäminen
C. Tiedonhallinta ja kokonaisarkkitehtuuri
D. Teknologia

www.karkki.info/materiaalit

3. Oppimisympäristö ammatillisen koulutuksen viitearkkitehtuuriin tutustumiseksi

• Oppimisympäristö
• "Kansantajuinen"
• Tutustuminen moduuli kerrallaan

Linkki karkki.info/materiaalit sivulta

Oppimisanalytiikasta ammattillisen koulutuksen supervoima

Helsinki

StadinAO

OA-hanke

2022–2023

Miksi

Oppimisanalytiikan
käytön edistäminen

30

koulutuksen-
järjestäjä

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

OA-hankkeen keskeiset tulokset:

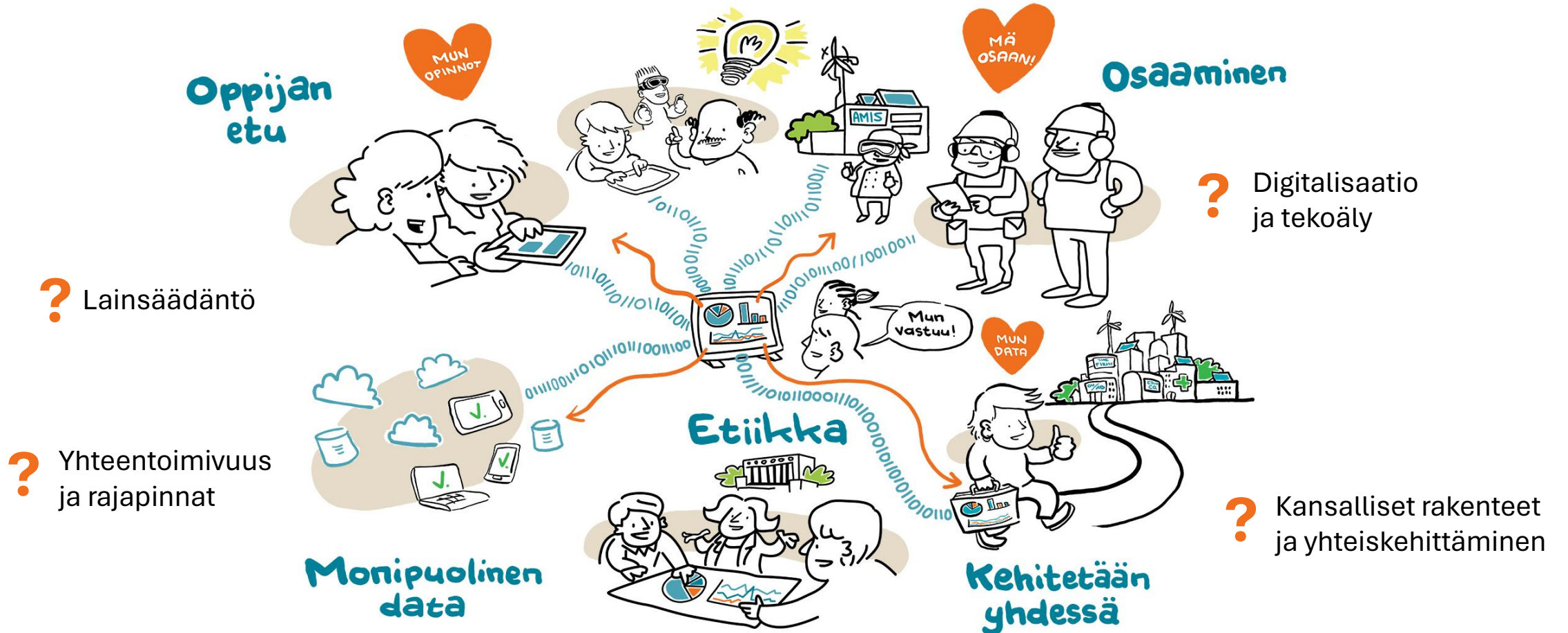
- ✓ Kokonaisselvitys oppimisanalytiikan mahdollisuuksista sekä suosituksia, malleja ja työkaluja oppimisanalytiikan käytön ja kehittämisen tueksi: www.oahanke.fi
- ✓ Oppimisanalytiikkaan liittyvä osaaminen vahvistui verkostossa.
- ✓ Organisaatioiden sisäinen kehittämistyö eteni: uusia tietotyöpöytäratkaisuja, koulutuksia ja työpajoja, analytiikkatyökalujen käyttöönottoa, datan eheyttämistä ja integrointeja, työryhmiä...
- ✓ Oppimisanalytiikan käytön edistäminen jatkuu Digikyvykkyys-hankkeessa.

Yhteinen suunta kehittämiselle

Oppimisanalytiikan käytön visio ja ratkaistavat asiat

» Digivisio ja datastrategia

Oppimisanalytiikasta ammattillisen koulutuksen supervoima

Laadukkaan tiedon hyödyntäminen päätöksenteon tukena

www.tietoosaava.fi

[Tieto-osaava -hanke - Tieto-osaava - Eduuni-wiki](#)

Tietojohtamisen kokonaiskuva

Muutamia nostoja Tieto-osaava-hankkeesta

- Luotu ”**Tietojohdamisen käsikirja**” joka on suunniteltu vastaamaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien tiedolla johtamisen tarpeita. [Tieto-osaava -hanke - Tieto-osaava - Eduuni-wiki](#)
- Luodaan keväällä **Tietojohdamisen portaali** palvelemaan valtakunnallisesti kaikkia ammatillisen koulutuksen järjestäjiä. www.tietoosaava.fi
- **Tietojohdamisen toimintamalli** on olemassa ja julkaistu eDuuni-Wikissä. Malli sisältää tietojohdamisen **osaamiskartoituksen ja vertaisarviointimallin**.
- On määritelty nykyistä paremmat ammatillisen koulutuksen **vaikuttavuusmittarit ja laadittu opiskelija- ja työelämäpalautteiden hyödyntämisen suositukset**.
- Tutustuttu erilaisiin toteutuksiin, joita koulutuksenjärjestäjät käyttävät **opiskelijatiedon laadun seurantaan**.
- Luotu **HOKS-tiedon laadunvarmistuksen malli ja pilotoitu sitä oppilaitoksissa**.

Digiosaava.fi

Ammatillisen koulutuksen digitalisaatio-
osaamisen ja –johtamisen kehittäminen
(2022 >)

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

+ 77 ammatillisen
koulutuksen järjestäjää

Tavoitteet

- Kehittää ammatillisen koulutuksen digitalisaatio-osaamista ja –johtamista keskittyen osaamiseen, mutta mahdollistaa myös digitaalisen infran kehittäminen
- Ymmärrys siitä, mitä tulisi osata?
- Ymmärrys siitä, kenen tulisi osata mitään?
- Työntekijöiden vastuu omasta osaamisesta
- Koulutusjohdon vastuu omasta osaamisesta sekä henkilöstön osaamisesta
- Toimintamme perustehtävän hoitaminen laadukkaasti, asiakaslähtöisesti ja työelämän tarpeiden mukaisesti

Miksi?

- Digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen koulutuksen järjestämisessä ja opetuksessa edellyttää uudenlaisia kyvykkyyksiä, osaavaa henkilökuntaa ja johtoa. (esim. tekoälyn kehitys)

Kenelle?

- Koko ammatillisen koulutuksen henkilöstö ml. johto

Oppia osaamis- kampuksessa!

Ei enää stressiä siitä, mitä pitäisi tietää, mistä tietoa löytyy ja onko joku jo keksinyt ratkaisun!

Osaamiskampus kokoaa laajan aineiston noin 34 digiaiheesta (seur. sivu) ammatillisen koulutuksen toimijoille:

- ✓ Mitä aiheesta pitäisi tietää / osata ja miksi?
- ✓ Miten suositellaan toimittavan?
- ✓ Minkälaisista case-esimerkeistä voidaan hakea vertaisoppia?
- ✓ Työkaluja asioiden edistämisen helpottamiseksi / tehostamiseksi
- ✓ Mistä lähteistä kannattaa hakea lisätietoa?
- ✓ Yleisimmin kysytyt kysymykset
- ✓ Virtuaaliympäristö, johon tuotettu pelillisinä oppimateriaaleina tietoturviidakko, osaamisen johtamisen pakohuonepeli ym.
- ✓ Tekoälychatti, joka osaa vastata sivujen aiheisiin liittyviin kysymyksiin
- ✓ Verkostojen ja yhteistyön jatkumo

Sivut auki nyt!

Kehittämistyö jatkuu – muista jättää palautetta!

OSAAMISKAMPUS

Tervetuloa kehittämään
ja kehittymään!

Etusivu > osaamiskampus > 3.1 tietojärjestelmien toimivuus > Case-esimerkit > **case asiakaslähtöinen tietoarkkitehtuuryö**

3.1 Tietojärjestelmien toimivuus

Yleiskuvaus

Ydinasiat

Toimintasuositukset

Case-esimerkit

[Case asiakaslähtöinen tietoarkkitehtuuryö](#)

Asiakaslähtöisen tietoarkkitehtuuryön varmistaminen

UKK

Linkit

Case asiakaslähtöinen tietoarkkitehtuuryö

Asiakaslähtöinen arkkitehtuuryö tarkoittaa lähestymistapaa, jossa organisaatio keskittyy suunnittelemaan ja kehittämään arkkitehtuuria ottaen huomioon asiakkaiden tarpeet, odotukset ja kokemukset. Tämä lähestymistapa pyrkii varmistamaan, että arkkitehtuuriratkaisut palvelevat parhaalla mahdollisella tavalla organisaation asiakkaita.

Asiakaslähtöinen arkkitehtuuryö edellyttää organisaatiolta asiakaskesteistä ajattelutapaa ja aktiivista vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa. Tämä voi sisältää asiakaspalautteen keräämistä, asiakkaiden tarpeiden ja tavoitteiden ymmärtämistä sekä käyttäjätutkimusten tekemistä. Tavoitteena on suunnitella ja kehittää arkkitehtuuriratkaisuja, jotka tarjoavat asiakkaille lisäarvoa, parantavat käyttäjäkokemusta ja täyttävät heidän tarpeensa tehokkaasti.

Asiakaslähtöisessä arkkitehtuuryössä organisaatio voi hyödyntää erilaisia menetelmiä, kuten käyttäjakeskeistä suunnittelua, käyttäjätarina-analyysiä ja asiakaskesteistä prototyyppointia. Nämä menetelmät auttavat organisaatiota saamaan syvällistä tietoa asiakkaiden tarpeista, ja ne voivat ohjata arkkitehtuuriratkaisujen suunnittelua ja kehittämistä.

Tavoitteena asiakaslähtöisessä arkkitehtuuryössä on luoda arkkitehtuuri, joka on hyödyllinen, käyttäjäystävällinen ja vastaa asiakkaiden odotuksia. Tällainen lähestymistapa auttaa organisaatiota erottumaan kilpailijoistaan ja rakentamaan pitkäaikaista asiakassuhdetta, joka perustuu asiakkaiden tarpeiden ymmärtämiseen ja niihin vastaamiseen.

Osaamiskampuksen aihealueita

DIGITALISAATION JOHTAMINEN OSANA ORGANISAATION STRATEGIAA, TAVOITTEITA JA TEHTÄVÄÄ

- Digitalisaatio osana strategiaa
- Resurssit organisaation uudistumiskyvykkyyden ylläpitämiseen
- Toimintaympäristön muutoksien ennakointi
- Kokeilu- ja kehittämiskulttuurin johtaminen
- Tietojohtaminen

HENKILÖSTÖN OSAAMISEN JOHTAMINEN JA KEHITTÄMINEN

- Digitalisaation edistämiseen liittyvien osaamistarpeiden ennakointi
- Johdon valmiudet ja osaaminen digitalisaatiokehityksen johtamiseen
- Henkilöstön osaamisen kehittäminen
- Opetus- ja ohjaushenkilöstön opetusjärjestely- ja menetelmäosaaminen
- Työpaikkaohjaajien digiosaamisen kehittäminen ja tukeminen

DIGITAALISEN INFRASTRUKTUURIN KEHITTÄMINEN

- Tietojärjestelmien ja palveluiden yhteen toimivuus
- Verkkoysteimet, laitteet ja ohjelmistot
- Tietosuoja, tiedonhallintalaki
- Tietoturva ja kyberturvallisuus
- Saavutettavuus järjestelmissä

VERKOSTOITUMINEN – JAKAMISEN JA YHTEISÖLLISYYDEN KULTTUURI

- Digitalisaation mahdollisuudet tiedonkulun, hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistämässä
- Strategiset alueelliset, kansalliset ja kansainväliset kumppanuudet

OPETUKSEN JA OPPIMISEN JOHTAMINEN SEKÄ PEDAGOGIIKKA

- Pedagoginen johtaminen digiajalla
- Palaute digitaalisista koulutuspalveluista
- Digiympäristöissä tarvittava tuki ja ohjaus osana opetuksen ja ohjauksen suunnittelua
- Omat laitteet opetuksessa ja oppimisessa

DIGITAALISUUDEN HYÖDYNTÄMINEN OPPIMISEN OHJAUKSESSA JA TUESSA SEKÄ EDISTYMISEN SEURANNASSA

- Oppimisen ohjaus, osaamisen kehittymisen seuranta ja palaute
- Opiskelijoiden osaamisen kehittymisen seuraaminen ja tukeminen
- Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi
- Oppimisanalytiikka oppimisen ja osaamisen kehittämisen tukena

OPPIJOIDEN DIGITAALISEN OSAAMISEN VARMISTAMINEN JA KEHITTÄMINEN

- Oppijoiden digitaalinen osaaminen
- Oppijoiden työelämässä tarvittava digiosaaminen

DIGITAALISTEN SISÄLTÖJEN HYÖDYNTÄMINEN OSANA OPETUSTA JA OPPIMISTA

- Digitaalisten oppimateriaalien tuottaminen ja saavutettavuus
- Hankittavien digitaalisten oppimateriaalien laatu, käytettävyys ja saavutettavuus
- Oppimateriaalien tekijänoikeudet ja avoin oppimateriaali

TEKOÄLY KOULUTUSTOIMINNASSA

- Tekoäly opetuksessa ja oppimisessa
- Tekoäly tuottavuudessa

**Miten digikyvykkyyttä
edistetään jatkossa?**

Ammatillisen koulutuksen digikyvykkyiden kehittäminen -hanke

(TP1: Digikyvykkyys osaksi toimintaa)

Kokonaisarkkitehtuurin jalkauttaminen

- Arkkitehtuurityön edistäminen
- Arkkitehtuuriosaamisen kehittäminen

Omnia

Oppimisanalytiikan jalkauttaminen

- Oppimisanalytiikan käytön vahvistaminen
- Oppimisanalytiikkaan liittyvän osaamisen kehittäminen

Stadin AO

Tieto-osaamisen jalkauttaminen

- Tietojohtamisen edistäminen
- Tietojohtamisen osaamisen kehittäminen

Tieto-osaava

Omnia

Digiosaamisen jalkauttaminen

- Digitalisaation osaamisen ja johtamisen kehittäminen
- Osaamiskampuksen hyödyntäminen

Digiosaava.fi

TTS

Koordinaatio

TP1: Digikyvykkyys osaksi toimintaa

- Aikaisempien digihankkeiden tuotosten ja osaamisen jalkauttaminen ja vakiinnuttaminen osaksi ammatillisen koulutuksen järjestäjien toimintaa.
- Yhteinen roadmap jalkauttamisen tueksi.

TP1.1 Kokonaisarkkitehtuurin jalkauttaminen

TP1.2 Oppimisanalytiikan jalkauttaminen

TP1.3 Tieto-osaamisen jalkauttaminen

TP1.4 Digiosaamisen jalkauttaminen

→ Koulutuksen järjestäjän suunnitelma, painopisteet ja toimenpiteet digikyvykkyuden vahvistamiseksi

TP2: Digikyvykkyuden keskeiset kokonaisuudet

- Ammatillisen koulutuksen digikyvykkyuden yhteisten teemojen ja keskeisten kokonaisuuksien tunnistaminen ja koonti aiempien digihankkeiden kehitystyön pohjalta.

TP3: Digikyvykkyyttä tukevien materiaalien hallinta

- Aikaisempien digitalisaatiohankkeiden keskeisten materiaalien ylläpitäminen ja päivittäminen.
- Yhteinen alusta ja hallintamalli.

TP4: Ammatillisen koulutuksen digivisio ja verkoston ylläpito

- Digikyvykkyuden jatkokehittäminen ja yhteinen digivisio
- Osaamisen jakaminen ja verkoston ylläpito
- Tekoälyn hyödyntämisen edistäminen ammatillisen koulutuksessa.

TEKOÄLYN HYÖDYNTÄMINEN

Digikyvykkyys-koulutukset keväällä 2024

- **ti 13.2.** Tietojohtamisen perusteet ja tietojohtamisen johtaminen
- **to 14.3.** Digitalisaation strateginen ja ennakoiva johtaminen
- **ti 26.3.** Mitä oppimisanalytiikka on ja miten sitä voi hyödyntää?
- **ti 9.4.** Yhteentoimivuuden kypsyyden arviointimalli
- **ti 23.4.** Laitetaan tieto töihin!
- **ti 7.5.** Näkökulmia arkkitehtuurin mallintamiseen
- **ti 14.5.** Lähtökohtia oppimisanalytiikan käyttöön
- **ti 28.5.** Henkilöstöstä aktiivinen toimija osaamistarpeen tunnistamisessa – esimerkkejä oman osaamisen arviointiin

Digikyvykkyys-koulutukset järjestetään pääsääntöisesti **tiistaisin klo 9:00-10:30.**
Lisäksi hankkeet järjestävät teemoitettuja verkostotapaamisia ja työpajoja.

Kiitos!

Lisätiedot:

Jyrki Ingman (jyrki.ingman@omnia.fi)

Mari Mulari (mari.mulari@hel.fi)

Kim Konttinen (kim.konttinen@omnia.fi)

Miia Mäentausta (miia.maentausta@tts.fi)

Verkkosivut:

www.karkki.info

www.oahanke.fi

www.tietoosaava.fi

www.digiosaava.fi

www.digikyvykkyys.info

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Toisen asteen koulutuksen digikyvykkyysskysely lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille

erityisasiantuntija Tomi Kytölä

Digikyvykkyysskysely

- Digikyvykkyysskysely toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 2021
- Kysely toteutettiin koulutuksen järjestäjien itsearviointina
- Tuloksia on hyödynnettyä mm. avustusten ja koulutusten suunnitteluissa
- Alun perin kysely suunniteltiin toteuttavan kahden vuoden välein, mutta johtuen kytköksestä strategiarahoitus hankkeisiin päätettiin toteutus siirtää vuodelle 2024

Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen digikyvykkyysskysely 2024

- Vuoden 2024 digikyvykkyysskyselyä laajennetaan kattamaan myös lukiokoulutus
- Kyselyn toteutus itsearviointina kuten vuonna 2021
- Kyselyn sisällön päivitys ja teknisen toteutuksen edellyttämät muutokset pyritään tekemään niin, että kysely saataisiin toteutettua 04/2024 – 06/2024
- Tulosten ja raporttien julkaisu tapahtuu syksyllä 2024

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Uraseurantakysely lukiokoulutuksen ja ammattillisen koulutuksen päättäneille

erityisasiantuntija Tomi Kytölä (OKM)

Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen uraseurannan kehittämistyö alkaa

- Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen uraseurannan kehittämistyö on alkamassa
- Vuoden 2024 aikana keskitytään kyselyiden sisältöjen määrittelyyn
- Vuoden 2025 aikana aloitetaan uraseurannan edellyttämien teknisten ratkaisujen kehittäminen. Tavoitteena hyödyntää mahdollisimman paljon jo olemassa olevia ratkaisuja.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

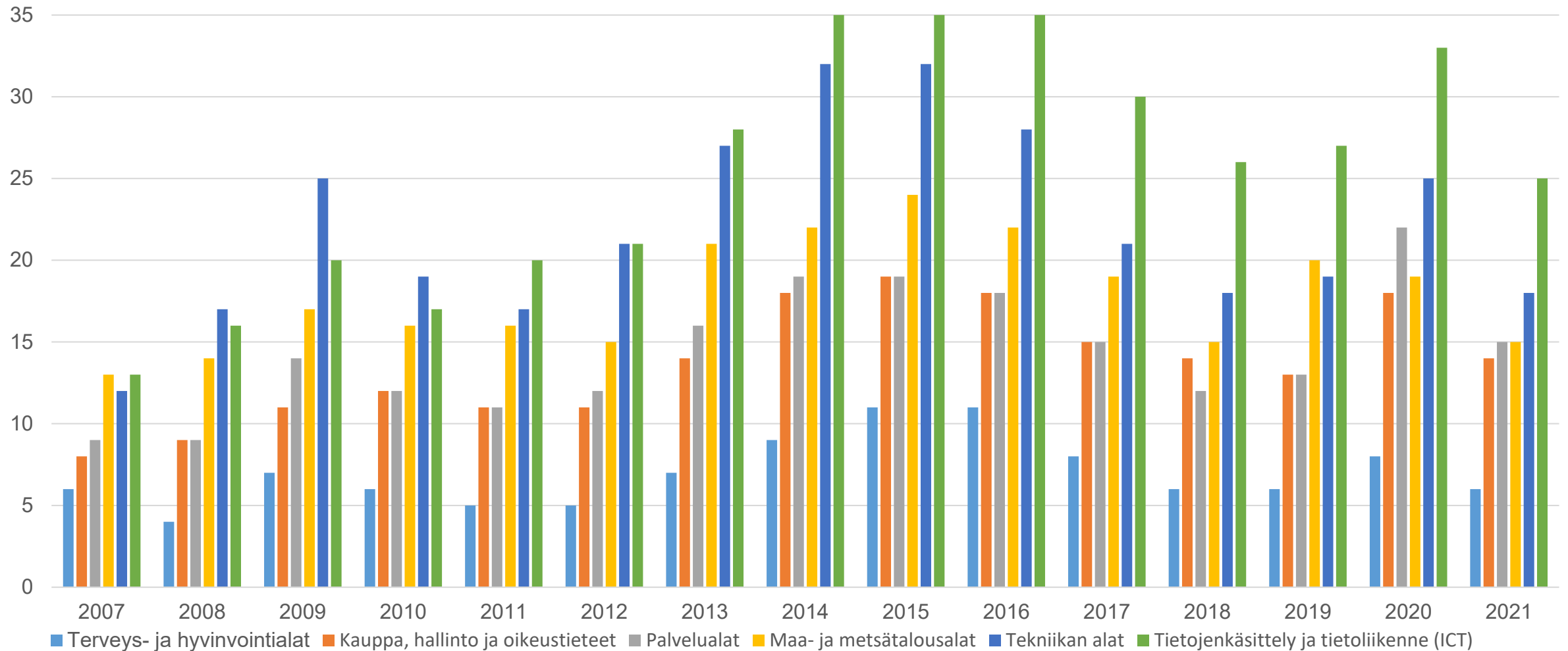
Ammatillisen koulutuksen valmistelun suuntaviivoja

ylijohtaja Petri Lempinen

Resurssit ja suoritteet 2018-2022

	2018	2022	%-muutos
VOS-rahoitus	1 669 697 000 €	1 984 525 000 €	19 %
Toteutuneet opiskelijavuodet	168 893	183 447	9 %
Opiskelijamäärä	320 961	339 810	6 %
Tutkinnot	79 929	67 515	-16 %
Tutkinnon osat	589 209	549 638	-7 %
Osaamispisteet	13 055 871	13 051 592	0 %
Osaamispisteet / tot. opisk.vuosi	77,3	71,1	-8 %

Ammatillisen perustutkinnon suorittaneista työttömänä vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen, %-osuus

Rahoitusmallin uudistaminen

- Valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi vuodesta 2026 alkaen laskennallisesta perusrahoituksesta ja harkinnanvaraisesta rahoituksesta (sisältäen nykyisen strategiarahoituksen ja muun harkinnanvaraisen rahoituksen, ml. lisätalousarviot).
- Ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitusta maksetaan jatkossakin ammatillisen koulutuksen järjestäjille yleiskatteisena.
- Laskennallisen perusrahoituksen osat ja rahoitusosuudet olisivat:
 - Toteutuneet opiskelijavuodet 50 % (nykyisin tavoitteelliset opiskelijavuodet 70 %)
 - Tutkinnon osat ja tutkinnot 30 % (nykyisin 20 %)
 - Työllistyminen ja jatko-opiskelu 18 % (nykyisin 7 %)
 - Opiskelijapalaute 1 % (nykyisin 1,5 %)
 - Työelämäpalaute 1 % (nykyisin 1,5 %)
- Ensimmäinen suoritepäätös uuden rahoitusmallin mukaisesti tehdään vuodelle 2026.

Toiminnan ohjauksen uudistaminen

- Valmisteltavan esityksen mukaan toteutetaan ammatillisen koulutuksen toiminnan ohjauksen kokeilu vuosina 2025-2033. Kokeilusta säädettäisiin lailla ja sillä haetaan uusia keinoja parantaa vaikuttavuutta ja laatua.
- Kokeiluun valittaisiin koulutuksen järjestäjät, jotka käyvät OKM:n kanssa nelivuotiskausittain neuvottelut strategisista tavoitteistaan. Kokeiluun osallistumisesta avataan haku.
- Kokeiluun osallistuisivat koulutuksen järjestäjät saisivat järjestämisluvan, joka mahdollistaa nykyistä huomattavasti laajemmin ammatillisen koulutuksen mahdollisuuksien ja tutkintojen hyödyntämiseen.
- Neuvottelumekanismi olisi työkalu ammatillisen koulutuksen ohjaamiseen ja politiikkatavoitteiden toteuttamiseen huomioiden koulutuksen järjestäjien omat tavoitteet suhteessa toiminta-alueiden tarpeet.

Oppimisen tuen uudistaminen

- Opiskelijan oikeutta oppimisen tukeen vahvistettaisiin ammatillisessa koulutuksessa säätämällä opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen ja erityisopetukseen. Samalla kumottaisiin säännökset oppimisvalmiuksia tukevista opinnoista ja erityisestä tuesta.
- Sädettäisiin opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen osana tutkintokoulutusta. Tukiopetus olisi opiskelijan tarvitsemaa lisäopetusta, ohjausta ja tukea, jota hän tarvitsee tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi. Koulutuksen järjestäjä päättäisi tukiopetuksen järjestämisestä ja sisällöstä.
- Sädettäisiin opiskelijan oikeudesta erityisopetukseen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun syyn vuoksi säännöllistä ja pitkäaikaista erityisopetusta tutkinnon tai koulutuksen mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi eikä tukiopetus olisi riittävää opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Lukiokoulutuksen ja ylioppilastutkinnon kehittämisen valmistelun suuntaviivoja

ylivohtaja Petri Lempinen

Väestökehityksen vaikutus lukiokoulutukseen

- 216 koulutuksen järjestäjää toimii kunnassa tai on kunta, jonka 16-20-vuotias väestö vähenee vuodesta 2023 vuoteen 2035:
- 80 % nykyisistä koulutuksen järjestäjistä sijaitsee kunnassa, jossa nuorisoikäluokka pienenee ja 20 % kunnassa, jossa vähentymä on yli 30 prosenttia.
- Alle 25 opiskelijan järjestäjien määrä kolminkertaistuu (7>23). Pienimpien koulutuksen järjestäjien määrä kasvaa eniten maaseutumaisissa kunnissa, joissa opiskelijamäärät ovat jo pieniä.
- Alle 100 opiskelijan lukiokoulutuksen järjestäjien määrä nousee 20 prosentilla

Vaikutuksia järjestäjäkenttään 2035, omistajatyyppi ja kuntaryhmä

Koulutuksen järjestäjien määrä, omistajatyyppi	V. 2023, alle 100 opiskelijaa			V. 2035, alle 25 opiskelijaa		
	V. 2023, alle 100 opiskelijaa	V. 2030, alle 100 opiskelijaa	V. 2035, alle 100 opiskelijaa	V. 2023, alle 25 opiskelijaa	V. 2030, alle 25 opiskelijaa	V. 2035, alle 25 opiskelijaa
Kunta	87	93	107	4	8	18
Kuntayhtymä	1	1	1	1	1	1
Yksityinen	13	12	13	2	2	4
Kaikki yhteensä	101	106	121	7	11	23

Koulutuksen järjestäjien määrä, kuntaryhmä	V. 2023, alle 100 opiskelijaa			V. 2035, alle 25 opiskelijaa		
	V. 2023, alle 100 opiskelijaa	V. 2030, alle 100 opiskelijaa	V. 2035, alle 100 opiskelijaa	V. 2023, alle 25 opiskelijaa	V. 2030, alle 25 opiskelijaa	V. 2035, alle 25 opiskelijaa
Kaupunkimaiset kunnat	11	11	12	2	2	3
Maaseutumaiset kunnat	81	85	92	5	9	20
Taajaan asutut kunnat	9	10	17	0	0	0
Kaikki yhteensä	101	106	121	7	11	23

Vaikutuksia järjestäjäkenttään 2035, opetuskieli ja kunnan kielisuhde

Koulutuksen järjestäjien määrä, opetuskieli	V. 2023, alle 100 opiskelijaa	V. 2030, alle 100 opiskelijaa	V. 2035, alle 100 opiskelijaa	V. 2023, alle 25 opiskelijaa	V. 2030, alle 25 opiskelijaa	V. 2035, alle 25 opiskelijaa
Kotimaisten kielten lisäksi vieras kieli	1	0	1	0	0	0
Suomi ja ruotsi	1	2	2	0	0	0
Vain ruotsi	6	6	6	0	0	1
Vain suomi	93	98	112	7	11	22
Kaikki yhteensä	101	106	121	7	11	23

Koulutuksen järjestäjien määrä, kunnan kielisuhde	V. 2023, alle 100 opiskelijaa	V. 2030, alle 100 opiskelijaa	V. 2035, alle 100 opiskelijaa	V. 2023, alle 25 opiskelijaa	V. 2030, alle 25 opiskelijaa	V. 2035, alle 25 opiskelijaa
Kaksikielinen kunta, enemmistön kieli on ruotsi	3	3	3	0	0	0
Kaksikielinen kunta, enemmistön kieli on suomi	5	5	6	2	2	2
Yksikielinen suomenkielinen kunta	93	98	112	5	9	21
Kaikki yhteensä	101	106	121	7	11	23

Englanninkielinen ylioppilastutkinto

- Säädetäisiin englanninkielisestä ylioppilastutkinnosta ja siihen valmistavasta englanninkielisestä lukio-opetuksesta ja opiskelijavalinnasta.
- Englanninkielinen ylioppilastutkinto toteutettaisiin kolmantena kieliversiona kansallisesta ylioppilaskokeesta, jonka suorittamiseen olisi oikeus lukiokoulutuksen englanninkielisen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla.
- Englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestäminen säädetäisiin järjestämislupaan perustuvaksi.
- Harkinnan varaisesta opiskelijavalinnasta säädetäisiin niin, että koulutus ja tutkinto ovat tarkoitettu opiskelijoille, joiden kielitaito ei ole riittävä lukio-opintoihin suomen tai ruotsin kielellä, mutta joiden kielitaito mahdollistaisi opiskelun englannin kielellä.
- Koulutus voisi käynnistyä 1.8.2026 ja ensimmäisiä yo-kokeita voitaisiin järjestää syksyllä 2028.

Lukiodiplomi osana ylioppilaskoetta

- Säädetäisiin taito- ja taideaineiden kokeesta ylioppilastutkinnossa.
- Ylioppilastutkinnossa opiskelija osoittaa omaksuneensa lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot, joten ylioppilastutkinnon kokeen korvaava taito- ja taideaineen koe olisi mahdollista suorittaa nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvissä taito- ja taideaineissa; musiikissa, kuvataiteessa ja liikunnassa.
- Taito- ja taideaineiden kokeen suoritus poikkeaisi joiltain osin muista kokeista. Kehittämisen lähtökohtana ovat nykyiset lukiodiplomit.
- Muiden lukiodiplomien kehittämistä jatkettaisiin Opetushallituksessa opiskelijoiden erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöinä.
- Ensimmäiset taito- ja taideaineiden yo-kokeet olisi mahdollista järjestää aikaisintaan syksyllä 2029, jolloin ne koskisivat 1.8.2027 aloittavia opiskelijoita.

Tukiopetus ja erityisopetus

- Säädetäisiin lukiolaisen oikeudesta tukiopetukseen, joka on opiskelijan tarvitsemaa lisäopetusta, ohjausta ja tukea, jota hän tarvitsee lukion oppimäärän suorittamiseksi. Suunnataan opiskelijoille, jotka ovat vaarassa jäädä opinnoissa jälkeen.
- Säädetäisiin oikeus erityisopetukseen, jos opiskelijalla on todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden syiden vuoksi säännöllistä ja pitkäaikaista tarvetta erityisopetukseen lukion oppimäärän opintojen suorittamiseksi eikä tukiopetus ole riittävää opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.
- Jos opiskelijalla on ollut perusopetuksessa erityisen tuen päätös, tulisi lukiokoulutuksen järjestäjän arvioida opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn erityisen tuen päätöksen pohjalta. Täten varmistettaisiin tietojen siirto nivelvaiheessa.

Pienten lukioiden lisän uudistaminen

- Pienten lukioiden lisä muutetaan saavutettavuuslisäksi siten, että lisän myöntämisperusteina olisi koulutuksen järjestäjän sijaintikunnan syrjäisyys sekä vähäinen opiskelijamäärä, joka on merkittävin korkeiden kustannusten selittäjä. Samalla lisä voitaisiin muuttaa järjestäjäneutraaliksi, eli sitä myönnettäisiin myös yksityisille koulutuksen järjestäjille. Saavutettavuuslisällä turvattaisiin myös vähemmistökielellä järjestettävä opetus.
- Lukiokoulutuksen uusia rahoitusperusteita sovellettaisiin ensimmäisen kerran tehtäessä rahoituspäätöksiä vuodelle 2026. Uudet rahoitusperusteet otetaan voimaan viiden vuoden siirtymäajalla. Siirtymäajan puitteissa luovutaan Paras-hankkeen aikana yhdistyneille koulutuksen järjestäjille säädetyistä korkeammasta rahoituksesta.
- Koulutuksen järjestämisedellytysten turvaamiseksi tuetaan nykyisten koulutuksen järjestäjien yhdistymisiä harkinnanvaraisella rahoituksella.